

GENGIS HAN A FOST PRIMUL IMPARAT MONGOL

Gengis Han, nascut Temujin, a fost primul imparat mongol, care si-a folosit capacitatile politice si militare pentru a unifica triburile turce si mongole ale Asiei Centrale, formandu-si astfel propriul imperiu. Astfel reuseste sa cucereasca o mare parte a Asiei, incluzand China, Rusia, Persia, Orientul Mijlociu si Europa de Est. Nepotul sau, Kubilai Khan, a devenit primul imparat al dinastiei Yuan in China.

Data nasterii lui Gengis Han a fost estimata intre anii 1155 si 1167. Initial numele sau era Temujin, fiul lui Yesgei, conducatorul tribului Borjigid, un clan kiyan. Traditia spune ca s-ar fi nascut tinand in pumn un cheag de sange in forma de oscior, semn al viitoarelor sale fapte vitejesti.

In 1162, copil fiind, urmand tatalui sau, care fusese ucis de tatarsi, devine conducator al tribului sau. Refuzand a fi condus de catre un copil clanul sau il abandoneaza. Isi petrece urmatorii ani cu familia sa, urmand un mod de viata nomada. In aceasta perioada, popoarele nomade ale Asiei Centrale sunt impartite si usor manipulate de catre cele statornice, conduse de monarhi puternici, precum cei din dinastia Jin, in Nordul Chinei. Aliat al chinezilor, tanarul Temujin participa la luptele impotriva tatarilor, cel mai puternic popor mongol. Punand bazele unor prietenii puternice cu sefi clanurilor mongole, acesta reuseste dupa o serie de razboaie si aliante sa devina conducatorul mongolilor (1206). Astfel ia nastere Mongolia. Temujin primeste titlul de Gengis Han («Sef Suprem») de la un consiliu de conducatori, numit khuriltai. Cuvantul „Gengis”, in limba turca, inseamna „ocean”. In activitatea sa de nou imparat, dezvolta un sistem militar, bazat pe sistemul zecimal, armatele fiind impartite in grupe de 10, 100, 1000 si 10000. Soldatii isi iau familiile si caii impreuna cu ei, fiecare calaret avea cate trei sau patru cai.

In 1211, declara razboi dinastiei Jin, atat din motive de razbunare, cat si pentru a putea castiga bogatiile Chinei de Nord, iar in 1213, in urma victoriilor zdrobitoare in campanii si a catorva succese in fata oraselor fortificate, Gengis isi extinde teritoriile cucerite de la teritoriul dinastiei Jin spre Sud, pana la Marele Zid. Apoi se indreapta cu trei armate spre centrul teritoriului, intre Marele Zid si Huang He (Fluviu Galben), al doilea fluviu ca lungime din China. Dupa ce va fi devastat Nordul Chinei si primit numeroase orase, el ocupa capitala Jin (1215), Yanjing, care va deveni mai tarziu Beijing, capitala Chinei de astazi. In 1218, imperiul mongol se extinde spre vest, pana la lacul Baikal, ajunge in vecinatatea unui stat musulman mergand de la marea Caspica la est, pana la Golful Persic, si Marea Arabiei, la sud.

Cu timpul, Gengis gandindu-se la viitor, alege dintre descendentii sai, un mostenitor al tronului, cel de-al treilea fiu al sau, Ogedei. In 1226, Gengis Han ii ataca pe tanguti sub pretextul ca acestia adaposteau inamici ai mongolilor. In februarie, cucereste orasele Heisui, Gan-Zhou si Su Zhou, iar in toamna ia Xiliang-fu. Dupa o serie de cuceriri, in acelasi an, Gengis Han, aflat pe patul de moarte, ii preda fiului sau mai mic, Tului, planurile ce vor fi mai tarziu utilizate pentru implinirea distrugerii imperiului Jin. Corpul sau este adus in Mongolia. Pe drumul de intoarcere, escorta sa ucide toti martorii la cortegiul pentru ca locul ultimei sale case sa ramna secret, acest loc nefiind descoperit. Astazi, Gengis Han a devenit simbolul unei Mongolii in cautarea identitatii, dupa multi ani de comunism.